

LA CAPITULACIÓ DE STALIN ¹

Lev Trotski

11 de març de 1939

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de: “La capitulació de Stalin”, en, *Escritos*, Tom X, Volum 2, Editorial Pluma, Bogotà, 1976, pp. 313-318.

Els primers informes de Moscou sobre el discurs de Stalin en l'actual congrés de l'anomenat Partit Comunista de la Unió Soviètica mostren que Stalin, en allò que li concerneix, s'ha precipitat a extraure conclusions dels esdeveniments espanyols amb vistes a un nou viratge cap a la reacció.

A Espanya Stalin ha patit una derrota menys directa però no menys profunda que la d'Azaña i Negrín. Es tracta, a més amés, de quelcom força més important que una derrota purament militar o, àdhuc, d'una guerra perduda. Tota la política dels “republicans” ha estat determinada per Moscou. Les relacions que establí el govern republicà amb els obrers i camperols no foren sinó la traducció al llenguatge de guerra de les relacions existents entre l'oligarquia del Kremlin i els pobles de la Unió Soviètica. Els mètodes del govern d'Azaña-Negrín no foren sinó un concentrat dels mètodes de la GPU moscovita. La tendència fonamental d'aquesta política consistia en substituir el poble per la burocràcia i la burocràcia per la policia política.

A causa de les condicions de la guerra, les tendències del bonapartisme moscovita assumiren en Espanya la seua suprema expressió, però també es veieren ràpidament posades a prova. D'aquí la importància dels successos espanyols des del punt de vista internacional i especialment del soviètic. Stalin és incapaç de lluitar, i quan es veu obligat a fer-ho és incapaç de produir una altra cosa que no siguin derrotes.

En el seu discurs al congrés, Stalin ha destrossat obertament la idea de la “aliança de les democràcies per a resistir l'agressió feixista”. Els instigadors de la guerra internacional no són ara ni Mussolini ni Hitler sinó les dues principals democràcies d'Europa, Gran Bretanya i França, que, segons l'orador, volen arrossegar Alemanya i l'URSS a un conflicte amb l'excusa d'un atac alemany a Ucraïna. Feixisme? Això no té res a veure. Segons Stalin, no cal plantejar la possibilitat d'un atac de Hitler a Ucraïna i no hi ha la més mínima base per a un conflicte militar amb Hitler.

A l'abandó de la política de “aliança de les democràcies” se li agrega immediatament una humiliant adulació a Hitler i un ràpid enllustrat de les seues bótes. Així és Stalin!

A Txecoslovàquia la capitulació de les “democràcies” davant del feixisme s’ha expressat en un canvi de govern. En l’URSS, gràcies als múltiples avantatges del règim totalitari, Stalin és el seu propi Benes i el seu propi general Syrový. Canvia els “principis” de la seua política precisament a fi que no el reemplacen a ell. La camarilla bonapartista vol viure i governar. Qualsevol altra cosa és per a ella una qüestió de “tècnica”.

En realitat, els mètodes polítics de Stalin no es distingeixen de cap manera dels de Hitler. Però en l’esfera de la política internacional la diferència dels resultats és òbvia. En un breu lapse, Hitler recuperà el territori del Saar, liquidà el tractat de Versalles, posà les seues urpes sobre Àustria i els Sudets, sotmeté Txecoslovàquia i un nombre de potències de segon o tercer ordre.

En el mateix període, Stalin només ha obtingut derrotes i humiliacions en el terreny internacional (Xina, Txecoslovàquia, Espanya). Cercar l’explicació d’aquesta diferència en les qualitats de Hitler i Stalin seria massa superficial. Hitler és indubtablement més intel·ligent i audaç que Stalin. No obstant, això no és decisiu. Allò decisiu són les condicions socials generals dels dos països.

Està de moda actualment en els superficials cercles radicals ficar en la mateixa bossa els règims d’Alemanya i l’URSS. Açò no té sentit. En Alemanya, a despit de totes les “regulacions” estatals, hi ha un règim de propietat privada dels mitjans de producció. En la Unió Soviètica la indústria està nacionalitzada i l’agricultura col·lectivitzada. Coneixem totes les deformacions socials que ha produït la burocràcia en la terra de la Revolució d’Octubre. Però segueix en vigència l’economia planificada sobre la base de la propietat estatal i la col·lectivització dels mitjans de producció. Aquesta economia estatificada té les seues pròpies lleis que s’emmotllen cada vegada menys al despotisme, la ignorància i el lladronici de la burocràcia stalinista.

En tot el món, i particularment en Alemanya, el capitalisme monopolista es troba en una crisi sense sortida. El mateix feixisme n’és una expressió. Però dins del marc del capitalisme monopolista, el règim de Hitler és l’únic possible per a Alemanya. L’enigma de l’èxit de Hitler s’explica pel fet que a través del seu règim policíac expressa més acabadament les tendències de l’imperialisme. El règim de Stalin, per contra, ha entrat en una irreconciliable contradicció amb les tendències de la moribunda societat burgesa.

Hitler assolirà aviat el seu apogeu, si no l’ha assolit ja, només per a enfonsar-se després en l’abisme. Però aquest moment encara no ha arribat. Hitler continua explotant la fortalesa dinàmica d’un imperialisme en lluita per la seua existència. En canvi, les contradiccions entre el règim bonapartista de Stalin i les necessitats de l’economia i la cultura han assolit una etapa intolerablement aguda. La lluita del Kremlin per la seua autopreservació només agreuja i aprofundeix les contradiccions menant el país a una incessant guerra civil i, en

el terreny internacional, a derrotes que són la conseqüència d'aqueixa guerra civil.

Què és el discurs de Stalin? ¿És un anella en la cadena d'una nova política en procés de formació, que es basa en acords preliminars ja conclusos amb Hitler? O és només un globus d'assaig, una oferta unilateral per a veure què passa? La realitat sembla estar més prop de la segona variant que de la primera. Com a vencedor, Hitler no té compromís per a determinar d'una vegada per sempre les seues amistats i enemistats. Al contrari, li interessa molt que la Unió Soviètica i les democràcies occidentals s'acusen mútuament de "provocar la guerra". En tot cas, amb la seua ofensiva Hitler ja ha guanyat quelcom força més significatiu: Stalin, que fins ahir era quasi l'Alexander Nevski de les democràcies occidentals, torna avui els seus ulls cap a Berlín i confessa humilment els errors comesos.

Quina és la lliçó? Durant els darrers tres anys Stalin ha anomenat agents de Hitler a tots els companys de Lenin. Ha exterminat a la flor i nata de l'Estat Major. Ha afusellat, ha donat de baixa i ha deportat trenta mil oficials, tots sota el mateix càrrec d'ésser agents de Hitler o dels seus aliats. Després d'haver desmembrat el partit i decapitat l'exèrcit, Stalin ara postula obertament la seua pròpia candidatura per al paper de... principal agent de Hitler. Deixem els mercenaris de la Komintern que mentisquen i surten d'açò com puguen. Els fets són tan clars, tan convincents, que ja ningú aconseguirà enganyar amb frases ampul·looses l'opinió pública de la classe obrera internacional. Abans que caiga Stalin, la Komintern estarà feta miques. No caldrà esperar anys abans que ambdues coses succeïsquen.

Postdata. Després de l'entrada de Hitler a Praga, s'han escampat rumors que Stalin retornaria al cercle de les democràcies. És impossible descartar aquesta possibilitat. Però tampoc cal descartar que Hitler haja entrat a Praga amb la prova de l'allunyament de Stalin de les "democràcies" a la mà. L'abandó per part de Hitler, a favor d'Hongria, dels Carpats-Ucraïna, és una renúncia prou evident dels seus plans d'una Gran Ucraïna. Una altra cosa és que açò dure.

Siga com siga, s'ha de considerar probable que Stalin conegués per endavant la sort dels Carpats-Ucraïna, i aqueixa és la raó que haja negat amb tanta seguretat l'existència d'algun perill per part de Hitler per a la Ucraïna soviètica. La creació d'una frontera comuna entre Polònia i Hongria pot interpretar-se també com una manifestació de la "bona voluntat" de Hitler cap a l'URSS. Una altra cosa és que açò dure.

Al ritme actual de desenvolupament dels antagonismes mundials, demà la situació pot canviar radicalment. Però avui sembla que Stalin es prepara per a jugar amb Hitler.

¹ “La capitulació de Stalin.”, *Socialist Appeal*, 7 d’abril de 1939.